

Handläggare
Marjo Tuomi
Telefon: 08-508 36 259

Till
Äldrenämnden
Den 20 februari 2024

Inrätta kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS2023/444

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget om att inrätta kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter till äldrenämnden för yttrande. I Sverige finns fem nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk har de rätt till inflytande i ärenden som berör dem.

Kommunstyrelsen har i samråd med de berörda minoriteterna gjort en översyn av de nuvarande samrådsformerna och kommit fram till att minoriteternas inflytande inte har varit tillräckligt och att möjlighet till det behöver förbättras och förtydligas. Förslaget är att inrätta ett särskilt råd under kommunstyrelsen. Rådet, som ska bestå både av minoritetsföreningars representanter och av stadens förtroendevalda, ska vara rådgivande och ett remissorgan i frågor som berör nationella minoriteters rättigheter. Rådet ska inte fatta beslut.

Rådet behöver även kompletteras med andra former för samverkan, såsom öppna samråd och separata samråd som berör vissa målgrupper, specifika verksamheter eller förvaltningar. I ärenden som rör det samiska folket behöver konsultationsskyldighet enligt lagen beaktas. Rådets syfte och utformning beskrivs närmare i en separat instruktion för kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter.

Förvaltningen anser att det är viktigt att staden har en tydlig struktur för nationella minoriteters inflytande och att översynen har gjorts i samråd med de berörda minoriteternas representanter. Det är positivt att minoritetsrepresentanterna kan ha en direkt dialog med förtroendevalda och att rådet kompletteras med andra typer av samråd vid behov, vilket stärker målgruppens röst ytterligare. Äldreförvaltningen tillstyrker kommunstyrelsens förslag om ett råd för nationella minoriteters rättigheter.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget om att inrätta kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter till äldrenämnden för yttrande senast den 29 februari 2024. Bland de övriga remissinstanserna finns stadens samtliga stadsdelsnämnder och facknämnder, åtta kommuner, 25 intresseorganisationer för de berörda minoritetsgrupperna samt Region Stockholm, Svenska finlandsinstitutet, Rådet för Agenda 2030 och Länsstyrelsen Stockholm.

Ärendet

I Sverige finns fem erkända nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Samer är också ett urfolk. Minoriteternas rätt till delaktighet och inflytande regleras i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724). Enligt lagen ska kommuner ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i ärenden som berör dem, så långt som det är möjligt. Vidare ska samrådsförfarandet med förvaltningsmyndigheten vara strukturerat så att de berörda minoriteternas synpunkter kan beaktas i beslutsfattande.

Stockholms stad har sedan 2018 tillämpat en samrådsmodell där kommunstyrelsen och ett antal fackförvaltningar har haft samråd med utsedda representanter för respektive minoritet och utifrån behov inom respektive fackområde. Stadsledningskontoret har i samarbete med de utsedda minoritetsrepresentanterna utvärderat de nuvarande samrådsformerna i enlighet med budgetuppdraget under 2023. Syftet med översynen har varit att skapa en fungerande samrådsmodell som stärker minoriteternas delaktighet och inflytande i stadens utvecklingsarbete, exempelvis genom att inrätta ett råd eller tillämpa flera samverkansformer. Utvecklingsförslag har också inkommit från stadsdels- och fackförvaltningarnas samordnare för arbetet med nationella minoriteter. Även exempel på samverkan från andra städer och inom andra uppdrag i staden har varit vägledande i översynen.

Under översynen har det framkommit att samråden hittills varit många men inte tillräckligt koordinerade över staden. De anses inte heller ha gett minoriteterna tillräckligt med inflytande över strategiska frågor. Då samrådsrepresentanterna är utsedda av sina respektive ideella minoritetsföreningar, och staden inte har betalat någon ersättning för samrådsdeltagande, har många representanter haft svårt att delta.

Utifrån översynen bedömer stadsledningskontoret att stadens arbete för de nationella minoriteternas inflytande behöver förbättras och förtydligas. Förslaget är att inrätta ett råd för nationella minoriteters rättigheter under kommunstyrelsen och därmed skapa en formell struktur för ett samråd om strategiska frågor. Vidare är bedömningen att rådet behöver kompletteras med andra former för samverkan, såsom öppna samråd och separata samråd som berör vissa målgrupper, specifika verksamheter eller förvaltningar. I ärenden som rör det samiska folket behöver konsultationsskyldighet enligt lagen (2022:66) beaktas.

Rådets funktion beskrivs i ”Instruktion för kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter”. Rådet ska vara rådgivande samt bevaka och följa upp frågor som berör nationella minoriteters rättigheter. Rådet ska även fungera som ett remissorgan i strategiska frågor i berörda ärenden och bidra med råd och stöd så att de olika minoriteternas perspektiv kommer fram. Däremot ska rådet inte fatta beslut.

Rådets utformning baseras på målgruppens förutsättningar och synpunkter samt stadens regelverk och organisation. Rådet, som ska sammanträda fyra gånger per år, ska bestå av 20 ledamöter varav fem är valda av kommunstyrelsen bland majoriteten och oppositionen och 15 ledamöter är valda av sina respektive minoritetsföreningar där de är medlemmar. Minoritetsledamöterna ska representera sin respektive minoritet och följa de demokratiska kraven som staden ställer. Kommunstyrelsen utser ordförande bland de förtroendevalda och rådet utser vice ordförande bland minoritetsledamöterna. Rådet har möjlighet att bjuda in borgarråd, nämndordförande, förvaltningschefer, tjänstemän och andra sakkunniga att föredra på rådets sammanträden. Varje möte ska dokumenteras i kallelse, föredragningslista och justerat protokoll.

För att öka möjligheten för minoritetsrepresentanter att delta i rådet föreslår stadsledningskontoret ett sammanträdesarvode för rådets minoritetsledamöter och deras ersättare i likhet med praxis i andra råd under kommunstyrelsen. Även ersättning för förlorad arbetsinkomst föreslås i likhet med praxis i kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor. Ersättningen ska motsvara faktisk förlust av arbetsinkomst och behöver intygas med lönespecifikation eller motsvarande.

Rådets funktion ska utvärderas efter två år.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Synpunkter från kommunstyrelsens pensionärsråd har inhämtats. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 14 februari 2024. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 13 februari och socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 15 februari.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på kommunstyrelsens förslag om ett råd för nationella minoriteters rättigheter. Förvaltningen anser att det är bra att översynen har gjorts i samråd med de berörda minoriteternas representanter. Det är viktigt att staden har en tydlig struktur för arbetet med nationella minoriteters inflytande och att förtroendevalda har en direkt dialog med de berörda minoriteterna för att ha möjlighet att fånga in och beakta deras synpunkter. Att rådet kompletteras med andra typer av samråd vid behov stärker målgruppens röst ytterligare, vilket är bra. Äldreförvaltningen tillstyrker kommunstyrelsens förslag i sin helhet.

Patric Rylander
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Linda Hammes
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilagor

1. KS 2023/444, Inrätta kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter
2. KS 2023/444, Instruktion Råd för nationella minoriteters rättigheter